

Nummer 2, november 2018

Europarlementariërs bezoeken Kunstmestvrije Achterhoek

De Kunstmestvrije Achterhoek stond onlangs in het middelpunt van de belangstelling. Europarlementariërs Jan Huitema (VVD) en Annie Schreijer-Pierik (CDA) bezochten het project om zich bij te laten praten over de laatste stand van zaken.

Plaats van handeling was de Groene Mineralen Centrale, onderdeel van het bedrijf Groot Zevert Vergisting in Beltrum. In de Groene Mineralen Centrale verwerkt Groot Zevert nutriënten uit drijfmest, verrijkt met componenten uit rioolslib, tot de Groene Weide Meststof. Naast de beide Europarlementariërs waren ook afgevaardigden van andere instanties bij de presentatie aanwezig, waaronder gedeputeerde Peter Drenth van de Provincie Gelderland, en LTO-bestuurder Henk Jolink in zijn rol als voorzitter van de regiegroep Kunstmestvrije Achterhoek.

Resultaten eerste pilotjaar

Phillip Ehlert, onderzoeker aan de WUR (Wageningen University & Research), presenteerde de resultaten van het eerste pilotjaar van de Kunstmestvrije Achterhoek. Die resultaten zijn tot dusver bijzonder positief: gekeken naar de grashoogtes en de nitraatuitspoeling, presteert de Groene Weide Meststof even goed als kunstmest. Mooie uitkomsten, die als basis dienen voor de uitbreiding van de pilot: volgend jaar wordt het project opgeschaald van 10 naar maximaal 75 deelnemende boeren.

Wachten op EG-keurmerk

Voor een volwaardige toepassing van de Groene Weide Meststof is een aanpassing van de Europese meststoffenverordening noodzakelijk. Op dit moment heeft de meststof nog geen EG-keurmerk, omdat het een organische meststof is (lees ook het bericht 'Aanpassingen Nitraatrichtlijn en Europese meststoffenverordening in de maak'). Europarlementariërs Annie Schreijer-Pierik en Jan Huitema gaven aan dat zij zich in Brussel hard blijven maken voor een aanpassing van de verordening.

Annie Schreijer-Pierik

Jan Huitema

Producent Groene Weide Meststof klaar om project op te schalen

De ontwikkeling van de Groene Weide Meststof ging niet zonder slag of stoot. "Het heeft bijna vier jaar gekost om alle neuzen dezelfde kant op te krijgen," aldus Arjan Prinsen van producent Groot Zevert Vergisting.

Traditionele structuren doorbreken kost tijd, weet Arjan inmiddels als geen ander. Een kleine vier jaar geleden ontvouwde Groot Zevert Vergisting de eerste plannen om een transitie op het gebied van bemesting in te zetten. Arjan: "Dan moet je eerst allerlei partijen op één lijn zien te krijgen, waaronder de provincie, Den Haag en Brussel."

Dat heeft behoorlijk lang geduurd. Er spelen allerlei wettelijke kaders, zoals ammoniak-, nitraat- en mestregels. Innovatie past niet altijd in bestaande kaders. Dankzij de medewerking van de verschillende partijen konden we uiteindelijk los.”

Waardevolle mineralen uit varkensmest

Het belangrijkste doel van het project is verduurzaming van de bemestingspraktijk door het gebruik van regionaal herwonnen nutriënten. De invoer van kunstmest reduceren en op die manier werken aan een circulaire economie en minder impact van bemesting op het klimaat, daar komt het in het kort op neer.

Varkensmest levert de voornaamste componenten voor de Groene Weide Meststof. Arjan: “De varkenshouderij heeft te maken met een groot mestoverschot. Wij dragen bij aan de oplossing voor dat probleem, door waardevolle mineralen uit de mest te halen. Voor de Groene Weide Meststof gaat het vooral om stikstof en kalium. Dat vullen we aan met ammoniumsulfaat, een bijproduct van de compostering van zuiveringsslib. De fosfaat die overblijft bij de mestvergisting, exporteren we in geconcentreerde vorm naar tekortgebieden in het buitenland.”

Arjan Prinsen (links) in gesprek met Peter Drenth, gedeputeerde Provincie Gelderland.

Uitbreiding aantal deelnemende boeren

Groot Zevert Vergisting is er klaar voor om de pilot van de Kunstmestvrije Achterhoek vanaf 2019 op te schalen, vertelt Arjan. Dit jaar (2018) deden 10 boeren mee, met 50 hectare land. Daarvan is de helft met kunstmest bewerkt en de andere helft met Groene Weide Meststof. De resultaten van de eerste proef zijn positief, zo wijst onderzoek van Wageningen University uit: de eerste drie sneden tonen aan dat de Groene Weide Meststof gelijkwaardig is aan kunstmest. Tijd om het project uit te breiden: volgend jaar telt de Kunstmestvrije Achterhoek circa 50 deelnemende boeren en naar verwachting loopt dat aantal op tot 150 in 2021.

Groene Mineralen Centrale

Groot Zevert is in de jaren '60 begonnen als loonbedrijf. In de jaren die volgden ontwikkelde het bedrijf zich door tot een allround dienstverlener, met een loon-, een grondverzet- en een transportbedrijf. Daarnaast wordt achter de schermen de laatste hand gelegd aan een bijzonder project. Het gaat om een uitbreiding van de vergistingsinstallatie met de Groene Mineralen Centrale: een fabriek waar mest van boerenbedrijven uit de Achterhoek wordt verwerkt tot energie, mineralen en bodemverbeteraars, die weer in de regio worden afgezet, met schoon water als eindproduct. Op 29 oktober werd het bedrijf in het kader van de Kunstmestvrije Achterhoek bezocht door de Europarlementariërs Annie Schreijer-Pierik en Jan Huitema (zie het betreffende bericht in deze nieuwsbrief). Zij benadrukten beiden het belang van een circulaire landbouw, waarbij hergebruik van organische reststoffen in kunstmestvervangers een belangrijke rol speelt.

Aanpassing Europese meststoffenverordening

Om de Groene Weide Meststof verder 'uit te rollen' is een aanpassing van de Nitraatrichtlijn van belang. Dat opent de weg om het predicaat minerale meststof ('kunstmest') te verlenen aan meststoffen die hoofdzakelijk bestaan uit herwonnen nutriënten uit dierlijke mest. Tegelijkertijd heeft 'Brussel' stappen gezet om de Europese meststoffenverordening aan te passen. Het zijn belangrijke voorwaarden om een volwaardige kringlooplandbouw mogelijk te maken.

De Kunstmestvrije Achterhoek heeft als gebiedspilot van de Nederlandse overheid een ontheffing gekregen in het zesde Nitraat Actieprogramma. De vrijstelling voor de duur van het project (dus tot 2021) stelt de projectpartners in staat om een kwalitatief hoogwaardige meststof te ontwikkelen, de werking ervan te onderzoeken en afzetmarkten te creëren.

Europees onderzoek

De verwachting is dat na afloop van het project de toepassing van de Groene Weide Meststof is gereguleerd in Europese wet- en regelgeving. Het is dan duidelijk of vloeibare stikstofhoudende bemestingsproducten van dierlijke mest aangemerkt kunnen worden als stikstofkunstmeststof.

De Europese Commissie heeft haar onderzoeksinstelling Joint Research Centre (JRC) ondertussen een opdracht gegeven om criteria te bepalen voor bemestingsproducten van dierlijke mest die als stikstofkunstmest kunnen worden gebruikt. De studie heet Safemanure. Bij haar onderzoek betreft JRC de Groene Weide Meststof, het bemestingsproduct van de Kunstmestvrije Achterhoek.

Vrije handel in bemestingsproducten

Vertegenwoordigers van de Europese Commissie, het Europese Parlement en de Raad van Europa (Trialoog) hebben inmiddels een principe-akkoord bereikt over een nieuwe Europese meststoffenverordening. De nieuwe verordening moet vrije verhandeling van bemestingsproducten mogelijk maken. Het totale pallet aan producten wordt hierin opgenomen: van organische meststoffen en organische bodemverbeterende middelen tot biostimulanten.

Tijdspad

Het tijdspad van de belangrijkste Europese vervolgstappen ziet er voor de komende jaren als volgt uit:

JRC studie Safemanure

Activiteit	Planning
Start JRC project Safemanure	Juni 2018
Ontwikkeling methodologie project door JRC	Juni – december 2018
Onderzoek gebaseerd op modelmatige verkenningen (Daycent)	Herfst 2018 – voorjaar 2019
Bemonsteringen en analyses bemestingsproducten	Herfst 2018 – voorjaar 2019
Landbouwkundig onderzoek	Herfst 2018 – eind 2019
Bewerking gegevens, rapportage	2018 – 2019
Presentatie resultaten Safemanure door JRC aan stakeholders	Eind 2019

Europese meststoffenverordening

Activiteit	Planning
Publicatie plan voor stimulering van de Circulaire Economie	December 2015
Publicatie voorstel voor een nieuwe Europese meststoffenverordening door de Europese Commissie	Maart 2016
Commentaarrronde langs Europees Parlement en de Europese Raad (lidstaten)	Maart 2016 – december 2017 Europees Parlement: gereed in oktober 2017 Raad: gereed in december 2017
Overleg Trialoog: Europese Commissie, Europees Parlement en Europese Raad (lidstaten)	De Trialoog heeft op 20 november 2018 een principeakkoord bereikt. Het akkoord wordt nu voorgelegd voor bekrachtiging door de Europese ambassadeurs van de lidstaten en aan de commissie van het Europese Parlement voor de interne markt. Daarna stemmen het Europese Parlement en de lidstaten (Raad) formeel over het bereikte akkoord. Met instemming van zowel Europees Parlement als Raad treedt de verordening in 2021 in werking.
De lidstaten bereiden de uitvoering van de nieuwe Europese meststoffenverordening voor en passen hun nationale regelgeving voor vrij handelsverkeer hierop aan.	

Emissiearme precisiebemester combineert twee technieken

Een bemestingsmachine die de Groene Weide Meststof zo emissiearm en zo exact mogelijk over het land verdeelt. Dat was de belangrijkste uitdaging waar Slootsmid Mesttechniek zich voor geplaatst zag toen het bedrijf gevraagd werd om te participeren in de Kunstmestvrije Achterhoek.

“Groene Weide Meststof is veel geconcentreerder dan normale dierlijke mest, en veel dunner,” vertelt mede-eigenaar Henk Eggink van Slootsmid. “Dat kan een gewone bemestingsmachine niet aan. Rekening houdend met een emissiearme toediening (een eis vanuit Den Haag en Brussel om een lage ammoniakemissie te garanderen, red.), hebben we gekozen voor een combinatie van twee technieken: een mestinjecteur met spuittechniek.”

Volautomatische dosering

Het prototype, in twee maanden tijd ontwikkeld in samenwerking met Kverneland, heeft GPS, sectieafsluiting en zorgt dankzij het speciale injectiesysteem voor een emissiearme inbrenging in de bodem. Ook met een economisch gebruik van de machine is rekening gehouden. Henk: “We hebben het aantal draaiende onderdelen zoveel mogelijk beperkt, om slijtage te voorkomen. De bemester is bestand tegen de werking van de Groene Weide Meststof en in staat om de meststof volautomatisch te doseren, in een range van 250 tot 5.000 liter per hectare.”

Doorontwikkeling

Voor de nabije toekomst voorziet Henk een doorontwikkeling van de bemestingsmachine. “Het huidige prototype heeft een werkbreedte van 6.20 meter. Daar willen we 12 of 15 meter van maken, zodat de loonwerkers er goed mee uit de voeten kunnen.

Voorwaarde is natuurlijk wel dat er voldoende interesse voor is." Een andere aanpassing heeft betrekking op de tank, vertelt Henk: "Voor de pilot van de Kunstmestvrije Achterhoek maken we nu nog gebruik van een stalen tank. Met het oog op de concentratie van de Groene Weide Meststof en bodemdruk ligt het voor de hand om in de toekomst voor kunststof te kiezen."

Specialist in bemestingsmachines

De geschiedenis van Slootsmid voert terug naar 1827. Eind jaren tachtig van de vorige eeuw begon het bedrijf zich toe te leggen op het ontwikkelen, produceren en distribueren van bemestingsmachines. Hierbij ligt de focus op innovatie, gebruiksgemak en lage gebruikskosten. Het aanbod bemesters 'van koe tot plant' is gericht op een zo hoog mogelijk benutting van dierlijke mest met zo min mogelijke belasting voor het milieu. Slootsmid, met locaties in Laren en Borculo, heeft 40 medewerkers en is in meerdere landen actief.

Website voor Kunstmestvrije Achterhoek

De Kunstmestvrije Achterhoek heeft sinds kort een eigen website: www.kunstmestvrijeachterhoek.nl.

De site geeft informatie over de doelstelling van het project, beschrijft de verschillende deelprojecten en houdt betrokkenen en geïnteresseerden op de hoogte van de laatste ontwikkelingen. De website is voorzien van contactgegevens en van een formulier waarmee vragen over het project kunnen worden gesteld.

Wilt u op de hoogte blijven van de voortgang van dit mooie project? Volg dan onze website!

Colofon

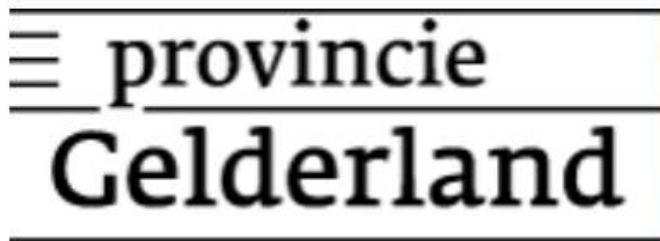
Deze digitale nieuwsbrief is een uitgave van Kunstmestvrije Achterhoek. De frequentie staat niet vast omdat we u zoveel mogelijk op de hoogte willen houden van actuele zaken.

Eindredactie

Projecten LTO Noord - kunstmestvrijeachterhoek@gmail.com

Financiers

Dit project wordt mogelijk gemaakt door:

Voor meer informatie, kijk op onze website: www.kunstmestvrijeachterhoek.nl